

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdu a soudců JUDr. Lenky Matyášové a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. 1. 2014, č. j. 3 A 26/2011 - 38,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 12. 2010, č. j. 3218/10, kterým mu byl k poskytnutí právní služby pro řízení o ústavní stížnosti určen advokát podle § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii.

Žalobce na výzvu městského soudu k zaplacení soudního poplatku za žalobu zaslal soudu vyplněné a zestručněné prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech. Městský soud v Praze usnesením ze dne 4. 4. 2013, č. j. 3 A 26/2011 - 19, rozhodl, že se žalobce od soudních poplatků neosvobozuje (výrok I.), a dále jej vyzval, aby ve lhůtě 10 dnů od doručení daného usnesení zaplatil soudní poplatek ve výši 2000 Kč (výrok II.). Městský soud konstatoval, že žalobce zneužívá dobrodiní osvobození od soudních poplatků a jeho rozsáhlá procesní aktivita nesvědčí o snaze dobrat se řešení sporné právní otázky. Smyslem žalobcem iniciovaných řízení není ochrana jeho práv, ale samotné vedení sporu. Pokud hodlá žalobce svá práva vymáhat soudní cestou, a to v takovém rozsahu a takovým způsobem, jak to činí, je třeba po něm spravedlivě požadovat, aby soudní řízení vedl s vědomím existence nákladů řízení. S ohledem na uvedené

skutečnosti je podle městského soudu třeba žádost o osvobození od soudního poplatku podle § 36 odst. 3 s. ř. s. považovat za zneužití daného institutu.

Žalobce podal proti uvedenému usnesení o neosvobození od soudních poplatků kasační stížnost. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 28. 6. 2013, č. j. 5 As 46/2013 – 13, kasační stížnost v části směřující proti výroku o neosvobození od soudních poplatků zamítl a v části směřující proti výroku, jímž byl stěžovatel vyzván k zaplacení soudního poplatku, odmítl.

Usnesením ze dne 8. 1. 2014, č. j. 3 A 26/2011 - 38, městský soud řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného zastavil pro nezaplacení soudního poplatku. V odůvodnění usnesení uvedl, že žalobce s podáním žaloby nesplnil svou poplatkovou povinnost. Městský soud jej proto usnesením ze dne 13. 9. 2013, č. j. 3 A 26/2011 – 33, vyzval k zaplacení soudního poplatku za podání žaloby ve výši 2000 Kč. Žalobce na uvedenou výzvu zareagoval podáním ze dne 5. 10. 2013, v němž požádal o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku o několik měsíců, jelikož mu jeho sociální poměry neumožňují úhradu poplatku najednou a během krátké doby.

Uvedenou žádost o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku městský soud posoudil podle obsahu jako žádost o nezastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku ve stanovené lhůtě ve smyslu § 9 odst. 4 písm. c) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „zákon o soudních poplatcích“). Dospěl však k závěru, že podmínky stanovené v citovaném ustanovení nejsou splněny. Stěžovatel nespecifikoval, v čem spatřuje nebezpečí z prodlení a možný vznik újmy. Městský soud dále konstatoval, že žalobce měl dostatek času potřebné prostředky k zaplacení soudního poplatku zaplatit. Nejpozději od nabytí právní moci rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2013, č. j. 5 As 46/2013 – 13, bylo postaveno najisto, že žalobce bude muset soudní poplatek zaplatit. Dodatečnou desetidenní lhůtu k úhradě soudního poplatku, kterou žalobci stanovil městský soud, proto nelze považovat za nepřiměřeně krátkou. Nadto městský soud uvedl, že podávání žádostí o posečkání s úhradou soudního poplatku, resp. prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku, není ojedinělým úkonem a stalo se novou strategií žalobce poté, co městský soud přestal vyhovovat jeho žádostem o osvobození od soudního poplatku. I v tomto případě se jedná o zneužití práva s cílem domoci se projednání žaloby na náklady státu. Konečně městský soud konstatoval, že žalobcově žádosti nevyhověl i z toho důvodu, že žalobce v podstatě pouze brojí proti podmínkám, které pro poskytování bezplatných služeb advokátem stanoví zákon o advokacii. Není proto důvodu, aby v řízení bylo pokračováno i bez splnění poplatkové povinnosti, neboť posečkání s platbou soudního poplatku by se zcela míjelo se smyslem § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích. Účelem tohoto ustanovení je umožnit účastníkům domoci se svého práva žalobou u soudu i bez splnění poplatkové povinnosti na počátku řízení, přičemž by se zjevně mělo jednat o takové hájení práva, u něhož nelze předvídat zjevnou neúspěšnost. Městský soud tedy vzhledem k tomu, že žalobce nezaplatil soudní poplatek ani přes výzvu usnesením ze dne 13. 9. 2013, č. j. 3 A 26/2011 – 33, řízení o žalobě zastavil podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích ve spojení s § 47 písm. c) s. ř. s.

Žalobce (stěžovatel) napadl usnesení městského soudu o zastavení řízení kasační stížností, v níž označil několik pochybení městského soudu, jež jsou dle jeho názoru důvodem pro zrušení vydaného rozhodnutí. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne

pokračování

28. 6. 2013, č. j. 5 As 46/2013 – 13, byl podle jeho názoru vydán nezákonně, „a to zjevně, k čemuž stěžovatel nepotřebuje stanovisko ani ÚS ČR“. V této souvislosti dále stěžovatel uvádí, že „rozsudek“ ani neměl být vydán, když se vede řízení o právní otázce před rozšířeným senátem ve věci sp. zn. „3 As 125/15“. Je podle něj nepřijatelné odkazovat na judikáty, které se týkají jiné věci, nepovažuje za správnou úvahu městského soudu, že bylo postaveno najisto, že nemůže být osvobozen od soudního poplatku, polemizuje s názorem, že mu žalovaný napadeným rozhodnutím určil advokáta k poskytnutí právní pomoci, neboť se nejednalo o bezvadné rozhodnutí. Za nesprávný považuje názor, že advokát může žádat náhradu hotových výdajů po zastoupeném, neboť zákon poskytuje pouze to dobrodiní, že nemusí hradit odměnu. Dále namítá, že soudní řád správní umožňuje prodloužení soudcovské lhůty, podle jeho názoru „je tristní, pokud některý judikát vykládá, že soukromá osoba nemá právo na libovůli“, a dále, že soudcovská lhůta není věcí libovůle soudce a musí být přiměřená a odůvodněná. Na tom nic nemění, že stěžovatel neuhradil poplatek na počátku řízení, neboť lze předpokládat, že požádá o osvobození od soudních poplatků a neuhradí jej v krátké době.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.), přičemž s ohledem na danou procesní situaci není nutné (viz níže), aby byl stěžovatel v řízení o dané kasační stížnosti zastoupen advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud v daném případě netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Osvobození od soudních poplatků i právo na bezplatné zastoupení se váže k posouzení poměrů konkrétního žadatele. Nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků přitom vylučuje i právo na bezplatné zastoupení (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Za situace, kdy předmětem kasačního přezkumu je rozhodnutí (usnesení), jímž bylo zastaveno řízení pro nezaplacení soudního poplatku, a to poté, co účastník řízení požádal o osvobození od soudního poplatku, by trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, tak i na podmínce povinného zastoupení, znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 – 77, www.nssoud.cz). Kasační stížnost lze tedy i při absenci těchto podmínek projednat.

V daném případě stěžovatel napadl kasační stížností usnesení o zastavení řízení. I když tedy stěžovatel své kasační námítky nepodřadil pod žádný ze zákonem stanovených důvodů, z povahy věci připadá v úvahu pouze důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o zastavení řízení. Rozsah přezkumu rozhodnutí soudu je v tomto případě vymezen povahou a obsahem přezkoumávaného rozhodnutí. Jestliže městský soud řízení zastavil a věc samu neposuzoval, může Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti zkoumat pouze to, zda byly splněny zákonem stanovené důvody pro zastavení řízení. Jeho úkolem však není přímo přezkoumávat rozhodnutí správního orgánu a nemůže se tedy zabývat námitkami týkajícími se zákonnosti žalobou napadeného správního rozhodnutí (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 – 98, publikovaný pod č. 625/2005 Sb. NSS, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2004, č. j. 3 Azs 43/2003 – 48, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud se tak nemohl zabývat těmi kasačními námitkami, které směřují proti žalobou napadenému rozhodnutí žalovaného, případně proti předchozímu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2013, č. j. 5 As 46/2013 – 13, kterým byla zamítnuta stěžovatelova kasační stížnost proti usnesení městského soudu o neosvobození stěžovatele od soudních poplatků. Uvedené námitky se netýkají důvodů zastavení řízení a nelze je podřadit pod důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., což znamená, že se jedná o námitky nepřipustné (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a řádně uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu spisu městského soudu zjistil Nejvyšší správní soud, že městský soud usnesením ze dne 13. 9. 2013, č. j. 3 A 26/2011 – 33, vyzval žalobce k zaplacení soudního poplatku za podání žaloby ve výši 2000 Kč. Stěžovatel ve stanovené desetidenní lhůtě soudní poplatek nezaplatil a podáním ze dne 5. 10. 2013 pouze požádal o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku. Uvedené podání městský soud posoudil jako žádost o nezastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku ve stanovené lhůtě ve smyslu § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích, přičemž se s uvedenou žádostí řádně vypořádal a odůvodnil, proč shledal, že pro takový postup nejsou v daném případě splněny zákonem stanovené podmínky. Se závěry městského soudu uvedenými v odůvodnění napadeného usnesení se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud. Lze tak konstatovat, že za daného stavu byly podmínky pro zastavení řízení podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích ve spojení s § 47 písm. c) s. ř. s. splněny.

Namítá-li stěžovatel, že stanovená lhůta deseti dnů k zaplacení soudního poplatku je v jeho případě příliš krátká, nemůže s ním zdejší soud souhlasit. Jak vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu, byly za příliš krátké označovány jediné lhůty výrazně kratší (např. rozsudek ze dne 10. 4. 2008, č. j. 2 Afs 44/2007 – 73, www.nssoud.cz). Je také třeba zdůraznit, že se jedná o lhůtu dodatečnou – náhradní, neboť poplatek za žalobu byl splatný dnem jejího podání (11. 2. 2011). Pokud stěžovatel poplatek při podání žaloby neuhradil, byl soud povinen vyzvat ho ke splnění této povinnosti v náhradní lhůtě; v jejím rámci má účastník řízení ještě možnost napravit své opomenutí a dodatečně soudní poplatek zaplatit.

Je třeba rovněž poukázat na to, že stěžovatel měl v daném případě i po výzvě městského soudu takřka čtyři měsíce k zaplacení soudního poplatku za žalobu, neboť výzvu převzal dne 18. 9. 2013 a usnesení o zastavení řízení mu bylo doručeno až dne 17. 1. 2014. Zaplatit soudní poplatek přitom stěžovatel mohl ve smyslu § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích do doby, než příslušné usnesení nabylo právní moci, což v případě stěžovatele bylo právě dne 17. 1. 2014. Jak vyplývá z judikatury zdejšího soudu, je posledním dnem, kdy je účastník řízení oprávněn právně relevantním způsobem zaplatit soudní poplatek, den doručení usnesení o zastavení řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2007, č. j. 5 Afs 112/2006 – 41, publikovaný pod č. 1218/2007 Sb. NSS či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2008, č. j. 5 Afs 1/2007 – 172, publikovaný pod č. 2328/2011 Sb. NSS).

pokračování

Na tom nemění nic ani skutečnost, že stěžovatel o sobě tvrdí, že nemá dostatek prostředků a lze očekávat, že požádá o osvobození od soudního poplatku a neuhradí jej v krátké době. O jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků městský soud, jak již bylo řečeno, pravomocně rozhodl a kasační stížnost stěžovatele proti tomuto rozhodnutí Nejvyšší správní soud výše zmiňovaným rozsudkem zamítl. Z kasační stížnosti přitom nevyplývá, že by jiná lhůta pro zaplacení soudního poplatku mohla něco změnit na stěžovatelově schopnosti soudní poplatek zaplatit. Nelze se tedy se stěžovatelem ztotožnit, že by poskytnutá lhůta byla příliš krátká, ani že by městský soud zastavil řízení o stěžovatelově žalobě předčasně.

Stěžovatel rovněž namítal, že městský soud nesprávně dospěl k závěru, že stěžovatel zneužívá svých procesních práv. V tomto směru Nejvyšší správní soud připomíná, že opakovaně vyhodnotil okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje u soudů svá podání, jako projev svévolného a účelového uplatňování (zneužití) práva (viz např. rozsudek ze dne 8. 3. 2012, č. j. 2 As 45/2012 – 11, www.nssoud.cz). Stěžovatel svá práva uplatňuje převážně zjevně šikanózním způsobem a nesoudí se veden snahou o meritorní řešení sporu, nýbrž pro samotné vedení sporu (viz rozsudek ze dne 7. 6. 2012, č. j. 2 As 82/2012 – 13, www.nssoud.cz).

V evidenci zdejšího soudu je vedeno ke dni 26. 2. 2014 více než 800 spisů, v nichž žalobce vystupuje v pozici stěžovatele, resp. navrhovatele a v nichž brojí převážně proti rozhodnutím městského soudu a Krajského soudu v Českých Budějovicích. Lze proto usuzovat, že tyto soudy jsou obdobně jako zdejší soud zahlceny desítkami až stovkami podání, stížností a žalob stěžovatele. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede na různých stupních správního soudnictví takové množství sporů, pochopitelně sama o sobě neznamena, že by jeho žádostem a podáním nemělo být vyhověno. Spory vedené stěžovatelem však vykazují znaky sériovosti a stereotypnosti, v jeho podáních se neustále vyskytují obdobné či zcela identické argumenty, se kterými se soudy již opakovaně vypořádaly.

Znaky zneužívání práva zdejší soud vymezil např. v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004 – 48, publikovaném pod č. 869/2006 Sb. NSS. Zneužitím práva se rozumí „*situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené*“. K zákazu zneužití práva se vyjádřil také rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, podle něhož zákaz zneužití práva představuje pravidlo českého vnitrostátního práva, včetně práva veřejného, které vyplývá z povahy České republiky jako materiálního právního státu založeného na určitých vůdčích hodnotách, ke kterým vedle úcty ke svobodě jednotlivce a ochraně lidské důstojnosti patří mimo jiné i úcta k harmonickému sociálnímu řádu tvořenému právem a odepření ochrany jednání, které práva vědomě a záměrně využívá v rozporu s jeho smyslem a účelem. Zákaz zneužití práva je v jistém smyslu *ultima ratio*, a proto musí být uplatňován nanejvýš restriktivně a za pečlivého poměření s jinými obdobně důležitými principy vlastního právního řádu, s nimiž se může střetnout (usnesení rozšířeného senátu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008 – 74, publikované pod č. 2099/2010 Sb. NSS).

Stěžovatel obecně zneužívá práva na soudní ochranu, je veden snahou vést spor pro spor, nikoliv zájmem o řešení reálně existujících sporů. Podstatná je pak skutečnost, že toto zneužití bylo patrné i v řízení před městským soudem, přičemž důvody pro tento závěr

zdejší soud blíže rozvedl v již zmíněném rozsudku ze dne 28. 6. 2013, č. j. 5 As 46/2013 – 13, na který v tomto směru v podrobnostech odkazuje.

Nejvyšší správní soud dospěl z uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, příslušelo by mu tedy právo na náhradu nákladů důvodně vynaložených v řízení o kasační stížnosti, z obsahu soudního spisu však plyne, že mu žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 28. února 2014

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu